

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Кафедра Охорона праці та навколишнього середовища
(назва)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова науково-методичної комісії Цивільна безпека
(назва комісії)

_____ В.В. Березуцький
(підпис) (ініціали та прізвище)

«_____» _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 26 «Цивільна безпека»
(шифр і назва)

спеціальність 263 «Цивільна безпека»
(шифр і назва)

спеціалізація 263 – 1 «Охорона праці»
(шифр і назва)

вид дисципліни професійна підготовка
(загальна підготовка / професійна підготовка)

форма навчання денна
(денна / заочна)

Харків – 2017 рік

ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни
Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці
(назва дисципліни)

Розробники:

Доцент, к.т.н., доцент
(посада, науковий ступінь та вчене звання)

_____ (підпис)

Н.О. Букатенко
(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри
Охорона праці та навколишнього середовища
(назва кафедри)

Протокол від «_26_» червня 2017 року № 12_

Завідувач кафедри _____
(назва кафедри)

_____ (підпис)

В.В. Березуцький
(ініціали та прізвище)

ЛИСТ ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис голови НМК (для дисциплін загальної підготовки та дисциплін професійної підготовки за спеціальністю) або завідувача випускової кафедри (для дисциплін професійної підготовки зі спеціалізації, якщо РПНД розроблена не випусковою кафедрою)

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни – формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики з правових і організаційних питань державного нагляду в галузі охорони праці і відповідних професійних компетенцій.

Компетентності – загальні (ЗК) та професійні (ПК)

Загальна компетенція (ЗК):

- здатність діяти соціально відповідально та свідомо на засадах патріотизму і державності;
- здатність приймати оперативні, обґрунтовані рішення відповідно до обстановки, що склалася;
- визначеність і наполегливість щодо вирішення поставлених завдань і взятих обов'язків;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня;
- здатність працювати в команді.

Професійні компетенції (ПК):

- здатність організації контролю за додержанням вимог чинних нормативно-правових актів з цивільного захисту, стандартів безпеки праці у процесі виробництва
- здатність аналізувати організацію діяльності служби цивільного захисту і служби охорони праці підприємства
- здатність проводити оцінку безпеки об'єктів підвищеної небезпеки та потенційно небезпечних об'єктів, сертифікацію виробів, машин, матеріалів на відповідність вимогам безпеки
- здатність організувати експлуатацію техніки, устаткування, спорядження та засобів автоматики у сфері професійної діяльності
- здатність під час участі у проведенні експертизи проектної документації виявляти порушення, які створюють загрозу життю і здоров'ю працівників або можуть привести до аварії
- здатність аналізувати відповідність інженерно-технічних рішень в будівлях та спорудах нормативним вимогам з охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного стану та охорони навколишнього середовища
- здатність визначати ризики небезпек, складати карти професійних ризиків, застосовувати міжнародні стандарти щодо аудиту та системи керування охороною праці на підприємстві
- здатність здійснення контролю за додержанням у підрозділах підприємства законодавчих та інших нормативно-правових актів з охорони праці, враховуючи особливості техногенної небезпеки об'єкта, техногенну небезпеку виробничих процесів, вимоги чинних нормативних документів, в умовах виробництва
- уміти вивчати та аналізувати на основі діючих методів випадки виробничого травматизму, професійних і виробничо-обумовлених захворювань

Результати навчання

студент повинен **знати**:

- взаємодію органів охорони праці з іншими державними наглядовими органами;
- діяльність спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці;
- діяльність спеціально уповноваженого державного органу з питань гігієни праці;
- діяльність спеціально уповноваженого державного органу з питань пожежної безпеки;
- діяльність спеціально уповноваженого державного органу з питань радіаційної безпеки;
- діяльність спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці;
- форми аудиту з промислової безпеки і охорони праці, об'єкти аудиту;
- правове регулювання аудиту з промислової безпеки і охорони праці;
- повноваження місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування в галузі охорони праці;
- систему державного нагляду в сфері охорони праці;
- основні законодавчі акти про охорону праці, нормативно-правові акти з охорони праці;
- управління охороною праці на державному і галузевому рівнях;
- громадський контроль з охорони праці;
- відповідальність за невиконання вимог з охорони праці;
- навчання з питань охорони праці при підготовці працівників, при їх прийнятті на роботу та в період роботи.

студент повинен **вміти**:

- використовувати законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці стосовно здійснення державного нагляду;
- проводити внутрішній аудит підприємства;
- організувати здійснення наглядових заходів на виробництві;
- визначити коефіцієнт частоти травматизму для конкретних умов на основі даних щодо травматизму і кількості працюючих;
- визначити вимоги законодавчих і нормативних актів з охорони праці в межах функціональних обов'язків фахівця кваліфікаційного рівня «бакалавр».

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Попередні дисципліни:	Наступні дисципліни:
Виробнича санітарія	Соціально-економічні основи охорони праці
Безпека експлуатації будівель і споруд	Атестація робочих місць по умовах праці
Експертиза з охорони праці	Потенційно небезпечні виробничі технології та їх ідентифікація

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять)

Семестр	Загальний обсяг (годин) / кредитів ECTS	З них		За видами аудиторних занять (годин)			Індивідуальні завдання студентів (КП, КР, РГ, Р, РЕ)	Поточний контроль	Семестровий контроль	
		Аудиторні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні заняття, семінари			Контрольні роботи (кількість робіт)	Залік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
8	120/4	40	80	20	-	20	-	2	+	-

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу складає 30,00 (%):

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
1	2	3	4	5
1	Л	4	Змістовий модуль № 1. Діяльність спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці. <u>Тема 1.</u> Історія становлення, організація і структура державного нагляду за охороною праці в Україні. Історія становлення державного нагляду за охороною праці. Радянський період становлення нагляду. Створення Державного комітету по нагляду за безпечним веденням робіт у промисловості та гірничому нагляду. Створення Державного комітету України з нагляду за охороною праці. Створення Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду. Створення Державної служби гірничого нагляду та промислової безпеки України. Створення Державної служби України з питань праці.	1,2
2	ПЗ	2	Документація з охорони праці підприємства. Структура нормативно-правових актів. Код згідно класифікатору видів економічної діяльності.	3
3	Л	2	<u>Тема 2.</u> Особливості організаційно-функціональної структури державного нагляду в сфері охорони праці	2, 4, 5
5	ПЗ	2	Структура органів спеціально уповноваженого органу, що здійснює державний нагляд на підприємствах	2
6	СР	20	Порядок організації державного нагляду за охороною праці в Україні	35-39
7	Л	6	Змістовий модуль № 2. Теоретичне дослідження процесів управління державним наглядом в сфері охорони праці. <u>Тема 3.</u> Узагальнення наукових досліджень з організації та управління державним наглядом	2, 6-17
8	ПЗ	2	Функції Державної служби України з питань праці	2
9	СР	15	Повноваження місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування в галузі охорони праці	40-42
10	Л	4	<u>Тема 4.</u> Використання інформаційних технологій для аналізу стану виробничого травматизму та наглядової діяльності	18-23
11	ПЗ	2	Положення про державну санітарно-епідеміологічну службу Міністерства охорони здоров'я України	24-26

1	2	3	4	5
12	СР	20	Діяльність спеціально уповноваженого державного органу з питань гігієни праці	24-26
13	ПЗ	2	Порядок складання та вимоги до санітарно-гігієнічних характеристик умов праці	24-26, 46
14	Л	2	Тема 5. Розроблення математичних моделей управління державним наглядом та моделювання процесу прийняття рішень	20-22, 23
15	ПЗ	4	Алгоритм моделювання управління заходами державного нагляду	2
16	СР	15	Діяльність спеціально уповноваженого державного органу з питань пожежної безпеки	43- 45
17	ПЗ	2	Діяльність спеціально уповноваженого державного органу з питань пожежної безпеки	27- 30
18	Л	2	Тема 6. Діяльність спеціально уповноваженого державного органу з питань радіаційної безпеки	31-34
19	ПЗ	4	Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України	31-34
20	СР	10	Добровільні об'єднання громадян з охорони праці. Професійні спілки як громадський орган контролю за охороною праці	1,9,35
Разом (годин)		120		

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу	10
2	Підготовка до практичних занять	16
3	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	64
4	Інші види самостійної роботи	-
	Разом	80

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

(надається опис методів навчання)

Під час вивчення дисципліни «Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці» використовуються такі методи навчання: читання лекцій, співбесіда, пояснення, інноваційні методи з використанням мультимедійних презентацій, проведення ігрових занять, практична робота, ситуаційні справи.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

(надається опис методів контролю)

Під час вивчення дисципліни «Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці» використовуються такі методи контролю: опитування, обговорення рефератів, ситуаційних справ, контрольні роботи.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Таблиця 1. Розподіл балів для оцінювання поточної успішності студента

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль №2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	100
10	10	20	20	20	20	

T1, T2, ... – номери тем змістових модулів.

Таблиця 2. Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 ... 100	A	відмінно
82 ... 89	B	добре
74 ... 81	C	
64 ... 73	D	задовільно
60 ... 63	E	
35 ... 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 ... 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(надається перелік складових навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни та посилання на сайт, де вони розташовані)

- 1) робоча навчальна програма
- 2) плани семінарських занять
- 3) завдання для самостійної роботи
- 4) бібліотечний фонд університету і кафедри
- 5) сайт кафедри:

<http://web.kpi.kharkov.ua/safetyofliving/uk/posibnyky-pidruchnyky/>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1	Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці: навч. посіб. / [К.Н. Ткачук, А. С.Филипчук, Д. В. Зеркалов та ін.]. – К.: НТУУ «КПІ», 2014. – 261 с.
2	Майстренко В.В. Підвищення ефективності управління державним наглядом за охороною праці на підприємствах вугільної промисловості: дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук: спец. 05.26.01 «Охорона праці» / В.В. Майстренко. – К., 2015. – 157 с.
3	Наказ Державної служби гірничого нагляду та промислової безпеки від 12.04.2012 № 74 «Про затвердження Показчика нормативно-правових актів з питань охорони праці»
4	Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 р. № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади»
5	Положення про Державну службу України з питань праці постанова № 96 Кабінет Міністрів України 11 лютого 2015 року
6	Методичні положення зі стимулювання охорони праці / Амоша О.І., Новікова О.Ф., Крот В.І. [та ін.] – Донецьк: ІЕП НАН України, 2000. – С. 141.
7	Амоша А.И. Экономические методы улучшения условий и охраны труда – Донецк: Институт экономики промышленности НАН Украины, 1996. – 391 с.
8	Водяник А.О. Методологічні основи врахування фактора ризику в профілактиці виробничого травматизму: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра техн. наук / А.О.Водяник. – К.: ННДІПБОП, 2008. – 36 с.
9	Водяник А.О. Теоретичні узагальнення щодо механізмів виникнення нещасного випадку на виробництві / А.О. Водяник // Проблеми охорони праці в Україні. – 2004. – № 8. – С.8-20.
10	Гогіташвілі Г.Г. Управління охороною праці на підприємстві. – Л.: Вища школа, 1991. – 69 с.
11	Гогіташвілі Г.Г. Про профілактику виробничого травматизму на машинобудівному підприємстві / Г.Г.Гогіташвілі, Н.В.Ступницька // Вісник Державного Університету «Львівська Політехніка». – 1995. – № 290. – С.6-8.
12	Голінько В.І. Система управління охороною праці в Дніпропетровській області. / В.І. Голінько, М.В. Шибка // – Дніпропетровськ: «Арт-Прес», 1999. – 237с.
13	Кашуба О.И. Анализ причин травматизма на шахтах Украины / Кашуба О.И., Левкин Н.Б., Спиридонов Е.А., Ковчужный М.С. // Вісник НТУУ „КПІ”. – К., 2008. – № 17. – С.168-173.
14	Кружилко О.Є. Наукові засади оперативного управління охороною праці: дис. на здобуття наук. ступеня д-ра техн. наук / О.Є. Кружилко. – К.: ДУ „ННДІПБОП”, 2011. – 320 с.
15	Кружилко О.Є. Аналітичне оцінювання взаємного впливу показників наглядової діяльності та показників смертельного виробничого травматизму / О.Є. Кружилко // Проблеми охорони праці в Україні. – К.: ННДІПБОП. – 2009. – Вип. 16. – С.30-37.
16	Кружилко О.Є. Інформаційно-аналітична підтримка прийняття рішень з управління наглядовою діяльністю (на прикладі вугільної галузі) / О.Є. Кружилко // Проблеми охорони праці в Україні. –2010. – Вип. 18. – С.75-84.
17	Кучеба П.К. Організаційно-економічні основи управління охороною праці у вугільній промисловості: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра техн. наук/ П.К. Кучеба. – Дніпропетровськ, 1999 – 32 с.
18	Україна в цифрах за 2007 рік. Статистичний довідник. За ред. О.Г. Осауленка. – К.: «Консультант». – 2008. – 260 с.
19	Стан промислової безпеки в Україні та підсумки роботи органів Держпромгірнагляду за 2008 рік. Інформаційно-аналітична довідка. – К.: ДП

	«Редакція журналу «Охорона праці». – 2006. – 96 с.
20	Кошіль О.Г. Статистичний бюлетень. Травматизм на виробництві у 2005 році / Кошіль О.Г., Геляс Т.М. – К. : Держкомстат України., 2006. – 194 с.
21	Кружилко О.Є. Реалізація аналітичних функцій в інформаційних системах з наглядової діяльності / О.Є. Кружилко, В.В. Майстренко // Проблеми охорони праці в Україні. – К. ННДІОП. – 2005. – Вип. 10. – С. 9-14.
22	Ткачук К.Н. Наукові основи використання інформаційних технологій у наглядовій діяльності / К.Н. Ткачук, О.Є. Кружилко, В.В. Майстренко, О.А. Кириченко, С.Г. Полукарова // Проблеми охорони праці в Україні. – К.: ННДІОП. – 2010. – Вип.19. – С.87-95.
23	Романенко Н.В. Удосконалення інформаційно-методичного забезпечення наглядової діяльності за охороною праці: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. тех. наук: 05.26.01«Охорона праці». – К: 2008.-18 с.
24	Закон України “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення” № 4004-ХІІ від 24.02.1994.
25	Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд. Постанова КМУ №1109 від 19.08.2002.
26	Положення про державну санітарно-епідеміологічну службу України. Постанова КМУ № 1218 від 19.08.2002.
27	Порядок видачі органами державного пожежного нагляду дозволу на початок роботи підприємств та оренду приміщень. Постанова КМУ № 150 від 14.02.2001.
28	Постанова КМУ про затвердження тарифів на проведення органом державного пожежного нагляду оцінки (експертизи) протипожежного стану підприємства, об'єкта, приміщення та проектно-кошторисної документації, затвердження якої не потребує висновку комплексної державної експертизи, № 774 від 31.05.2006.
29	Інструкція з організації роботи органів державного пожежного нагляду. Постанова МНС України № 59 від 06.02.2006.
30	Інструкція про порядок та умови застосування органами державного пожежного нагляду запобіжних заходів. Наказ МНС України № 130 від 21.10.2004.
31	Положення про Головну державну інспекцію по нагляду за ядерною та радіаційною безпекою Державного комітету України з ядерної та радіаційної безпеки. Постанова КМУ № 458 від 10.08.1992.
32	Положення про Державний комітет ядерного регулювання України. Указ президента України № 155/2001 від 06.03.2001.
33	Положення про Державну регіональну інспекцію з ядерної та радіаційної безпеки Держатомрегулювання. Наказ Державного комітету ядерного регулювання України № 139 від 16.10.2007.
34	Положення про порядок встановлення розмірів та накладення штрафів на підприємства, установи, і організації, які здійснюють діяльність в сфері використання ядерної енергії, у разі порушення ними норм, правил і стандартів безпеки або умов дозволів на ведення робіт. Постанова КМУ № 708 від 29.06.1996.

Допоміжна література

35	Закон України «Про охорону праці» від 21.11.2002 у редакції від 12.02.2015 р.
36	НПАОП 0.00-4.05 -93. Положення про видачу Державним комітетом з нагляду за охороною праці власникові підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органу дозвілу на початок роботи підприємства, установи, організації. Постанова Кабміну України №831 від 06.10.93.
37	Єдина державна система показників обліку умов і безпеки праці. Наказ Держнаглядохоронпраці від 31.03.1994 р.№27.
38	НПАОП 0.00-4.11-07. Типове Положення про діяльність уповноважених найманих працівниками осіб з питань охорони праці, Наказ Держгірпромнагляду №56 від 21.03.07.
39	НПАОП 0.00-4.09-07. Типове Положення про комісію з питань охорони підприємства, Наказ Держгірпромнагляду №55 від 21.03.07.
40	Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” № 280/97-ВР від 21.05.1997.
41	Закон України “Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності” № 2806-IV від 06.09.2005.
42	Закон України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності” № 1775-III від 01.06.2000.
43	Положення про Державний департамент пожежної безпеки. Постанова КМУ № 500 від 11.04.2002.
44	Положення про Державну пожежну охорону. Постанова КМУ № 508 від 26.07.1994.
45	Постанова КМУ Про заходи щодо виконання Закону України “Про пожежну безпеку” № 508 від 26.06.1994.
46	Положення про Державну експертизу умов праці затверджене постановою Ради Міністрів України від 01.12.1990 р. № 357 (зміни внесені ПКМ України № 567 від 24.07.1993 та ПКМ України № 497 від 11.04.2002).

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

(перелік інформаційних ресурсів)

<http://www.mns.gov.ua>. Журнал „Надзвичайна ситуація”;

<http://www.dnopr.kiev.ua/> - Державний комітет України з нагляду за охороною праці;

<http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».